

**VLAAMSE
ARDENNEN**
REGIONAAL
LANDSCHAP

Natuurlijk samen

Boomplantactie p. 3

BehouT het verleden p. 6

Uit tips p. 19

LANDSCHAPSKRANT

september 2024

Beste inwoner van de Vlaamse Ardennen,

Er beweegt van alles in de Vlaamse Ardennen. Zo ondertekenden we samen met 14 andere partners de oprichtingsakte voor het Landschapspark Vlaamse Ardennen. Goed voor een investering van 15 miljoen euro in de regio, gespreid over 24 jaar. Daarmee zal niet alleen ingezet worden op natuur en landbouw, maar ook op toerisme en versterking van de lokale economie.

Ook binnen het regionaal landschap staat een grote verandering op til: Stad Ninove heeft zich bij ons aangesloten! Daarmee komt de teller op 20 aangesloten steden en gemeenten. Samen met die steden en gemeenten, én hun inwoners, blijven we werken aan de versterking van natuur en landschap in de regio. Bijvoorbeeld via de jaarlijkse boomplantactie, waarbij je aan voordelige prijs streekeigen plantgoed en fruitbomen kan bestellen. Maar ook met concrete realisaties op het terrein, van het onderhoud van

knotbomen over het inrichten van groene hoekjes in je buurt tot specifieke maatregelen voor het beschermen van kwetsbare planten en dieren. Je leest er meer over in deze landschapskrant.

Koen Roman voorzitter
Walter Roggeman ondervoorzitter

KIES VOOR STREEKEIGEN GROEN DOE MEE AAN DE BOOMPLANTACTIE OP 30 NOVEMBER

De boomplantactie is onze jaarlijkse groepsaankoop voor streekeigen bomen, struiken en fruitbomen, samen met onze 20 aangesloten steden en gemeenten. **Bestellen kan tot en met 2 november 2024 via de online bestelmodule op www.rlva.be.** Het soortenaanbod vind je terug op pagina 6 in deze landschapskrant. Afhalen gebeurt op **zaterdag 30 november** op het door jou gekozen afhaalpunt. Alle info en praktische tips zijn terug te vinden op www.rlva.be/boomplantactie.

WAAROM KIEZEN VOOR STREEKEIGEN PLANTENSOORTEN?

We bieden bij de boomplantactie enkel streekeigen plantgoed aan. Deze soorten passen landschappelijk goed in de Vlaamse Ardennen en bovendien zijn ze ook perfect aangepast aan de plaatselijke groeiomstandigheden en doen het hier dus van nature goed.

Daarenboven is de groei- en bloeyencyclus van deze soorten afgestemd op de noden van onze lokale fauna. Zo help je door het aanplanten van inheemse bomen en struiken in één moeite ook deze dieren een handje. Als voedselplant zorgen ze voor meer vogels, vlinders en andere ongewervelden in je omgeving. Ook de natuurwaarde van (hoogstam)fruitbomen is erg belangrijk. Als 'klein landschapselement' is een hoogstamboom voor tal van diersoorten (o.a. boomkruiper, holenduif, kleine bonte specht, ringmus, steenuil, eikelmuis, wezels, vleurmuizen, vlinders, mieren, hommels en bijen,...) belangrijk als leefgebied of als stapsteen tussen leefgebieden. Een hoogstamboom is dus veel meer dan zomaar een fruitboom!

Waar mogelijk bieden we bij de boomplantactie autochtoon plantgoed aan. Dat zijn streekeigen planten die ook nog eens opgekweekt werden uit zaad dat hier in de streek werd geoogst. Op die manier krijg je materiaal dat helemaal is aangepast aan onze lokale groeiomstandigheden (klimaat, bodem, ...) en daardoor beter bestand tegen ziekten.

DUURZAAM GETEELD PLANTGOED.

Als leveranciers voor deze groepsaankoop komen enkel boomkwekers in aanmerking die het MPS-certificaat (More Profitable Sustainability) met A of A+ label toegekend kregen. Dit zijn kwekers die op een efficiënte en verantwoorde manier omgaan met o.a. meststoffen, gewasbeschermingsproducten, water en energie. Een win-win situatie voor de boomkweker én voor het milieu!

EEN POSITIEF EFFECT OVER DE TUINGRENZEN HEEN.

Met een bestelling bij de boomplantactie draag je ook je steentje bij aan de strijd tegen de klimaatopwarming. Bomen zijn er geweldig goed in om CO₂ uit de atmosfeer te halen, op te slaan in hun biomassa en zo de opwarming van de aarde tegen te gaan. Tijdens hittegolven zorgen bomen bovendien voor een sterk verkoelend effect en kunnen ze de temperatuur lokaal met meerdere graden verlagen. Maar meer groen is niet alleen belangrijk voor het klimaat. Het is ook voordelig voor ons mentaal en fysiek welzijn, levert biomassa voor groene energie en zwengelt de lokale economie aan zoals landbouwproductie en toerisme.

DE BESTE KEUZE VOOR JOU TUIN

Op zoek naar bomen of struiken, maar geen idee welke het best geschikt zijn? www.bomenwijzer.be helpt je bij je keuze.

BOOMPLANTACTIE 2024: HOE BESTELLEN?

Bestellingen dienen digitaal ingevuld te worden ten laatste op 2 november 2024 op www.rlva.be. Enkel bestellingen via de website worden aanvaard.

Bestellingen van minder dan 250€ zijn af te halen op zaterdag 30 november 2024 op het door jou gekozen verdeelpunt.

Bestellingen van meer dan 300€ worden op vrijdag 29 november gratis aan huis geleverd in de gemeenten van het regionaal landschap, met uitzondering van de gemeenten Denderleeuw, Geraardsbergen en Horebeke waar geen thuisleveringen mogelijk zijn.

Vanaf een aankoopbedrag van 500€ (excl. btw) krijg je 5% korting.

Onmiddellijk na je bestelling ontvang je per e-mail een overzicht van je bestelling met de details over afhandeling of levering. Geef zeker een juist e-mailadres op en controleer ook je spamfolder. Als je geen bevestigingsmail ontvangt, is er geen bestelling geplaatst!

We stellen alles in het werk om het plantgoed in goede staat te bezorgen. Wat er na de afhandeling met het plantgoed gebeurt, valt buiten onze verantwoordelijkheid. RLVA kan dan ook niet verantwoordelijk gesteld worden voor plantgoed dat niet aanslaat.

Belangrijk is het plantgoed zo snel mogelijk aan te planten of in te kuilen, en in elk geval de wortels steeds tegen uitdroging te beschermen. Vooral bij het vervoer van de planten vanaf de afhaalplaats is het belangrijk dat de wortels windvrij liggen, bijvoorbeeld door een plastic hoes te gebruiken of ze in een bestelwagen te vervoeren.

De in de tabel vermelde prijzen zijn incl. 6% btw.

Volgende steden en gemeenten ondersteunen hun inwoners - in uitvoering van hun klimaatplan- bij deelname aan de boomplantactie met een eenmalige korting per bestelling/adres:

- **Erpe-Mere:**
30€ korting bij een bestelling vanaf 100€
- **Gavere:**
20€ korting bij een bestelling vanaf 30€
- **Kruisem:**
10€ korting bij een bestelling vanaf 10€
- **Ninove:**
10€ korting bij een bestelling vanaf 20€
- **Oudenaarde** biedt haar inwoners gratis plantgoed aan. Het gratis plantgoed kan enkel besteld worden via de Stad Oudenaarde zelf.

SCAN DE QR CODE EN JE KOMT RECHTSTREEKS BIJ HET ONLINE BESTELFORMULIER

Streekeigen bomen & struiken

Bosgoed
(hoogte ±60cm)

Hoogstam
(stamomtrek
6 à 8 cm)

Naam	Prijs	Prijs
Beuk, <i>Fagus sylvatica</i>	0,95	31,80
Boswilg, <i>Salix caprea</i>	1,20	
Bosroos, <i>Rosa Arvensis</i>	1,65	
Eenstijlige meidoorn, <i>Crataegus monogyna</i>	1,20	
Fladderiep, <i>Ulmus laevis</i> (enkel beschikbaar als hoogstam)	1,35	22,55
Geldere roos, <i>Viburnum opulus</i>	1,55	
Gewone esdoorn, <i>Acer pseudoplatanus</i>	0,90	23,20
Gladde iep, <i>Ulmus minor</i> (enkel voor scheerhagen ivm olmenziekte)	1,35	
Grauwe abeel, <i>Populus canescens</i>	2,30	21,20
Haagbeuk, <i>Carpinus betulus</i>	1,20	29,15
Hazelaar, <i>Corylus avellana</i>	1,20	
Hondsroos, <i>Rosa canina</i>	1,20	
Hulst, <i>Ilex aquifolium</i>	2,70	
Kleinbladige linde, <i>Tilia cordata</i>	1,35	29,15
Lijsterbes, <i>Sorbus aucuparia</i>	1,20	23,85
Okkernoot, <i>Juglans regia</i> (gezaaid, groot)		26,50
Ratelpopulier, <i>Populus tremula</i>		23,85
Rode Kornoelje, <i>Cornus sanguinea</i>	1,20	
Ruwe berk, <i>Betula pendula</i>		17,25
Sleedoorn, <i>Prunus spinosa</i>	1,20	
Tamme kastanje, <i>Castanea sativa</i> (3)	1,60	27,85
Veldesdoorn, <i>Acer campestre</i>	1,20	26,50
Vlier, <i>Sambucus nigra</i>	1,45	
Vogelkers, <i>Prunus padus</i>	1,20	21,85
Vuilboom, Sporkehout, <i>Rhamnus frangula</i>	1,20	
Wilde Kardinaalsmuts, <i>Euonymus europaeus</i>	1,20	
Zachte berk, <i>Betula pubescens</i>	0,95	17,25
Zoete kers, <i>Prunus avium</i>	0,95	19,90
Zomereik, <i>Quercus robur</i>	1,20	27,85
Zwarte els, <i>Alnus glutinosa</i>	0,95	18,55

Klimplanten

Plantsoen in pot

Naam	Prijs
Bosrank, <i>Clematis vitalba</i>	5,95
Klimop, <i>Hedera Helix</i>	1,2
Wilde hop, <i>Humulus lupulus</i>	2,5
Wilde kamperfoelie, <i>Lonicera periclymenum</i>	4,95

Naam	Prijs	Prijs
<i>Appel, Malus domestica</i>		
Cabarette (President van Dievoet)	31,80	13,90
Court-Pendu Rouge	31,80	13,90
Cox Orange Pippin '1	31,80	13,90
Essing	31,80	13,90
Jacques Lebel	31,80	13,90
James Grieve	31,80	13,90
Joseph Mush	31,80	13,90
Melrose	31,80	13,90
Oogstappel (Transparente blanche)	31,80	13,90
Ossekop	31,80	13,90
President Roulin	31,80	13,90
Reine des Reinettes	31,80	13,90
Schone van Boskoop (Goudrenet)	31,80	13,90
Streeping (Rambour d' Hiver)	31,80	13,90
Winterbanana	31,80	13,90
<i>Peer, Pyrus communis</i>		
Beurré Alexander Lucas	32,45	13,90
Beurré Hardy	32,45	13,90
Calabasse Bosc	32,45	13,90
Catillac	32,45	13,90
Clapp' s Favourite	32,45	13,90
Comtesse de Paris	32,45	13,90
Conférence	32,45	13,90
Doyenné du Comice	32,45	13,90
Dubbel Flip	32,45	13,90
Jeanne d' Arc	32,45	13,90
Jefkespeer	32,45	13,90
Triomphe de Vienne	32,45	13,90
Wijnpeer (Calabasse à la reine)	32,45	13,90
Williams Bon Chrétien	32,45	13,90
Winterkeizerin	32,45	13,90
<i>Pruim, Prunus domestica</i>		
Anna Späth	32,45	13,90
Belle de Thuin	32,45	13,90
Bleue de Belgique	32,45	13,90
Mirabelle de Nancy	32,45	13,90
Monsieur Hatif	32,45	13,90
Prune de Prince	32,45	13,90
Queen Victoria	32,45	13,90
Reine Claude d' Althann	32,45	13,90
Reine Claude d' Oullins	32,45	13,90

Fruïtbomen (vervolg)

Hoogstam
stamomtrek
8 à 10 cm)

Halfstam
(stamomtrek
6 à 8 cm)

Naam	Prijs	Prijs
Kers, <i>Prunus avium</i>		
Bigarreau Espéren (witte kraker)	31,80	13,90
Bigarreau Napoleon	31,80	13,90
Gelbe Knorpelkirsche	31,80	13,90
Kordia	31,80	13,90
Lindekers, Early Rivers	31,80	13,90
Regina	31,80	13,90
Schneiders späte Knorpelkirsche	31,80	13,90
Noordkriek	31,80	13,90
Brugse Kortsteel	31,80	13,90
Perzik, <i>Prunus persica</i>		
Amsden	46,40	20,55
Broechemse	46,40	20,55
Reine des Vergers	46,40	20,55
Vaes Oogst	46,40	20,55
Overige		
Kweepeer	38,45	20,55
Moerbeï	79,50	46,40
Mispel	45,05	20,55

Kleinfruit

Plantsoen 50 à 70 cm, blote wortel

Naam	Prijs
Frambozen, <i>Rubus idaeus</i>	
Tulameen (rode zomerframboos)	1,35
Golden Bliss (witte herfstframboos)	1,35
Autumn Bliss (rode herfstframboos)	1,35
Trosbessen, <i>Ribes rubrum/ nigrum</i>	
Jonkheer van Tets (rood)	2,60
Blanka (wit)	2,60
Black Reward (zwart)	2,60
Kruisbessen, <i>Ribes uva-crispa</i>	
Hinnonmaki (rood)	2,30
Braambessen, <i>Rubus fruticosus</i>	
Loch Ness (doornloos, in pot)	6,30

TREK ER OP UIT EN MAAK KENNIS MET ONS LEVEND HOUTIG ERFGOED

Als je er aandacht voor hebt, kom je ze overal tegen in de Vlaamse Ardennen: oude bomen, hagen of struiken met een erfgoedwaarde. Geplant door de mens, in verbondenheid met de natuur en het landschap. Ze vertellen vaak iets meer over tradities, oude gebruiken, geloof en bijgeloof... maar ook over het landschap zelf. Met het LEADER-project 'BehouT het Verleden' inventariseerden we samen met vrijwilligers dit houtig erfgoed in negen gemeenten in de Vlaamse Ardennen en ontdekten verschillende pareltjes die we graag met je delen. Schrijf je in voor onderstaande activiteiten en kom mee op ontdekking!

ZATERDAG 21 SEPTEMBER **WANDELING IN EEN HISTORISCHE** **BOOMGAARD IN MAARKEDAL**

Onder de deskundige begeleiding van Pomko brengen we uitzonderlijk een bezoek aan de historische hoogstamboomgaard die bij het voor-malige 'Hof te Fiennes' hoorde. We belichten het ontstaan van fruitcultivars, staan stil bij hoe een fruitboom opgekweekt en onderhouden wordt én proeven een aantal vruchten die op dat moment op smaak zijn. Meer info en inschrijven op www.rlva.be/agenda.

ZONDAG 29 SEPTEMBER **T(R)EATIME IN ZOTTEGEM**

Zegt een namiddag rond trees, tea en een kasteeldomein jou iets? Dan nemen we je graag mee op een wandeling langs verschillende soorten houtig erfgoed en hun verhalen. De gids begeleid je door de dreven van het kasteeldomein van Leeuwergem, naar Rijkbos (Elene), waar we ontvangen worden voor een tea-time. Meer info en inschrijven op www.rlva.be/agenda.

ZATERDAG 19 OKTOBER **LICHTJES & LINDES IN SINT-LIEVENS-HOUTEM**

Op zaterdagavond 19 oktober bij valavond neemt verhalenvertelster Emmy van 'Barrevoets' je mee op een vijf kilometer lange wandeling door de kouters van Bavegem. We zetten die avond oude bomen in het landschap in de schijnwerpers. Meer info en inschrijven op www.rlva.be/agenda.

ZONDAG 27 OKTOBER **STILLE OOGST IN GERAARDSBERGEN**

Op 27 oktober gaat er een gezinsactiviteit door in het stiltedorp Waarbeke. Vanuit het Stiltecentrum gaan we op pad naar de stokoude eik die net buiten het dorp staat. We verzamelen er de gevallen vruchten die we in potten planten en meenemen naar huis. Daar kunnen ze uitgroeien tot nakomelingen van deze oude eik. Meer info en inschrijven op www.rlva.be/agenda.

Alle activiteiten in het kader van het project 'BehouT het Verleden – relaas van levend erfgoed'. Meer over het project en alle QR-codes en downloads op www.rlva.be/projecten/behouthetverleden

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

provincie
Oost-Vlaanderen

LIEVER OP EIGEN HOUTJE OP ONTDEKKING?

Op drie locaties in ons werkingsgebied brengt een wandel- of fietsroute je langs de mooiste erfgoedbomen. Tekst en uitleg krijg je via de Erfgoedapp. Zo ontdek je plekje van de verhalen die aan deze oude getuigen verbonden zijn.

WORD NATUURGIDS CURSUS NATUURGIDS IN HERZELE

De natuur zit vol verhalen, klaar om verteld te worden. Ben je benieuwd naar wat er allemaal leeft bij jou in de buurt? En wil je ook anderen warm maken voor die natuur?

Dan heb je alles in huis om een geweldige natuurgids te worden! In de cursus Natuurgids ontdek je hoe dieren, planten en landschappen samenleven en krijg je een stevige basis rond ecologie en natuurbeheer.

Tijdens de methodieklessen leer je hoe je een boeiende wandeling uitstippelt en groepen gidst. Daarnaast ga je regelmatig op excursie met ervaren gidsen en bezoek je natuurgebieden in Herzele en de ruime omgeving.

De cursus loopt van 19 september 2024 tot 19 juni 2025 (niet tijdens de schoolvakanties) met om de veertien dagen een activiteit, telkens op

Download eerst de Erfgoedapp en scan daarmee de QR-codes op www.rlva.be/projecten/behoudhetverleden. Zo kan je meteen op pad! Liever niet met de Erfgoedapp? Download op diezelfde webpagina de fiets- en wandelkaart en bijhorende info als PDF.

- Fietstocht langs houtig erfgoed in Gavere: een fietsroute van 23km door het glooiende landschap van Gavere en Zwalm.
- De K-route, fietsen op de grens van Brakel, Zwalm en Horebeke: een tocht over een stevig parcours van 17,5 km door Zwalm, Horebeke en Zegelsem.
- Oud gebladerte in Ronse: deze wandeling laat je de stad ontdekken via de verhalen van erfgoedbomen. Wandeling uitgewerkt i.s.m. leerlingen van de Campus Glorieux Secundair en het stadsarchief van Ronse.

donderdag. Zo leer je de natuur in ieder seizoen kennen. Na je eindopdracht ontvang je het getuigschrift van Natuurgids. De cursus is intensief en vereist een zeker niveau van engagement, maar je wordt beloofd met een verrijkende nieuwe hobby en kennis voor het leven. Interesse? Schrijf je in via tinyurl.com/3ydybx7h

OPROEP BRONNEN

Net als alle andere regionale landschappen werkt ook ons regionaal landschap rond water in het landschap. Een van de acties waar we de komende jaren op inzetten, is hoe we private en publieke bronnen beter kunnen beschermen, herstellen of terugbrengen in het landschap en het collectieve geheugen.

Bronwater is een troef voor de Vlaamse Ardennen. Sommigen bottelen dat lekkere water, anderen gebruiken hun bronnen in het huishouden of voor hun landbouwvoering. In een opwarmend klimaat zijn bronnen van levensbelang: zonder voldoende water gaat de rijkdom van ons cultuurlandschap op de schop. Het is ook een van de speerpunten van het Landschapspark Vlaamse Ardennen.

Een goed project rond bronbescherming en -herbeleving schrijven, begint met het afsluiten van akkoorden met eigenaars van concrete bronnen. Zo vermijden we lastige en lange zoektochten naar geschikte bronnen tijdens het project zelf, waardoor de uitvoeringswerken te weinig tijd en aandacht zouden krijgen.

Ben je eigenaar van een bron waar werken nodig zijn? Droom je van je bron die in ere is hersteld, of waar misschien wel mensen mogen naar komen kijken? Laat het ons weten (jeroen.vanhee@rlva.be)! We komen graag langs en bekijken samen met jou wat er mogelijk is. Graag enkel bronnen aanmelden waarvan je zelf de eigenaar bent. Tenzij je de uitdrukkelijke toestemming hebt van die eigenaar en je een noodzakelijke tussenschakel bent!

HEB JIJ RUIMTE VOOR KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN OP JE WEILAND, AKKER OF BERM?

Eerder in deze krant hadden we het al over de vele voordelen die kleine landschapselementen bieden aan mens en dier. Vroeger werden ze vooral gebruikt als perceelscheidingen rond akkers, weiden, boomgaarden, bewoning en langs wegen, maar ook als bron van gerief- of brandhout, als oriëntatiepunten, veekering, extra ruwvoer voor vee, extra schaduw en watervoorziening. Door het verloren gaan van deze oorspronkelijke functies, schaalverruiming en intensivering van de landbouw, uitbreiding van de bewoning, wegenaanleg en industrialisatie zijn de laatste 50 jaar flink wat kleine landschapselementen verdwenen uit het landschap.

RLVA zet zich volop in om deze kleine landschapselementen terug in ere te herstellen, op te waarden, te verbeteren en de densiteit ervan opnieuw te verhogen. Ons Landschapsloket is jouw aanspreekpunt voor natuur- en landschapszorg in de streek. Je kan bij ons terecht met vragen over de aanleg, het herstel en het beheer van kleine landschapselementen zoals hagen, heggen, houtkanten, (knot)bomenrijen, wegbermen, bosjes, struwelen, hoogstamboomgaarden, oude bomen, poelen...

We geven je met plezier vrijblijvend advies. En waar het kan, bekijken we of er financiële steun mogelijk is om de aanplantingen van kleine landschapselementen te realiseren en coördineren we de aanplantingswerken van begin tot eind.

Heb jij als particulier, landbouwer of gemeentebestuur binnen ons werkingsgebied ruimte voor de aanplant van kleine landschapselementen op je weiland, akker of berm? Laat dan een bericht achter via het contactformulier op www.rlva.be/contact/, stuur een email naar landschapsloket@rlva.be of bel ons op het telefoonnummer 055/20 72 65. Wij helpen je graag verder!

 provincie
Oost-Vlaanderen

AANPLANTINGSPROJECT TRIMPONT BRAKEL

Ten zuiden van Everbeek-Boven ligt een van de best bewaarde landschappen van onze Vlaamse Ardennen. Het is een plek waar ons regionaal landschap graag in werkt. Ook afgelopen winter werd op weilanden aan Trimpont een gemengde doorheg van maar liefst 300 meter lang aangeplant. Opnieuw een kleine stapsteen in het natuurlijk lappendeken van dit stukje Brakel erbij!

AANGEPAST MAAIEN VOOR ZELDZAME PLANTENSOORTEN

In een wegberm in Zottegem vonden we zowel bijenorchis, bokkenorchis als klavervreter: drie zeldzaamheden waarvoor we samen met de bevoegde instanties gezorgd hebben voor een aangepast maairegime zodat de planten tijd krijgen om zich uit te zaaien.

KERK VAN VURSTE MARTERPROOF – EN VLEERMUIZEN TERUG WELKOM

Kerktorens zijn voor vleermuizen een belangrijke zomerslaap- en kraamplaats. Maar omdat veel kerktorens afgesloten zijn om kauen en duiven buiten te houden, ondervinden ook vleermuizen heel wat moeite om nog binnen te raken. De sinds kort ontwijde dorpskerk van Vurste daarentegen stond al open voor vleermuizen. Alleen zorgden ongenode gasten voor turbulentie: marters beten netten stuk en veroverden de kerk. Voor de vleermuizen bleef enkel de optie ‘vertrekken’ over. We schakelden vleermuisspecialist David in en detecteerden de knelpunten. Samen met het enthousiaste kerkbestuur en het Agentschap voor Natuur en Bos zorgden we ervoor dat vleermuizen weer ongestoord de kerk binnen kunnen (en marters niet meer), al zal het wel niet meer voor de mis zijn.

**AGENTSCHAP
NATUUR & BOS**

WELKOM NINOVE!

De gemeenteraad van Ninove besliste unaniem om toe te treden tot het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen. We kijken er naar uit om samen met de stad en haar inwoners te werken aan concrete projecten voor natuur en landschap in Ninove. Déze landschapskrant wordt uitzonderlijk gratis bus aan bus bedeed in Ninove, wil je hem ook in de toekomst twee keer per jaar gratis blijven ontvangen? Schrijf je dan in via www.rlva.be/landschapskrant RLVA.

GROENE ONTMOETINGSPLEK IN LIERDE

Een gebetonneerde, verwaarloosde hoek aan de Kwaadstraat in Lierde werd na maanden van plannen, participeren, aanleggen en verzorgen omgetoverd tot een groene oase.

Vanaf nu kan iedereen genieten van deze nieuwe groene plek. De wadi's die het regenwater opvangen werden in de eerste helft van het jaar al danig op de proef gesteld en vervullen hun functie uitstekend. Zo dragen ze bij aan het vermijden van wateroverlast in de omgeving.

HONDENWEIDE BRAKEL

De inrichting van de nieuwe hondenweide aan de Rijdtmeersen in Brakel is klaar! Het terrein is zodanig ingericht dat zowel de honden als hun baasjes optimaal kunnen genieten van een groene en speelse omgeving.

De hevige regenval in de eerste helft van het jaar zorgde voor wat vertraging, maar dankzij de inzet van de aannemers werd die achterstand tot een minimum beperkt. De natte weersomstandigheden hebben er wél voor gezorgd dat alle aangeplante bomen en struiken goed zijn aangeslagen.

CONNECTIVITEITSONDERZOEK VLEERMUIZEN

Stagiair Sem stelde een connectiviteitskaart op voor vleermuizen in de Vlaamse Ardennen. Oude boskernen zijn voor veel vleermuissoorten belangrijk als leefgebied en jachtterrein, maar door de versnippering van het landschap dreigen sommige kolonies geïsoleerd te raken. De kaart biedt inzicht in de huidige vliegroutes tussen boskernen en geeft aan waar de verbindingen weer hersteld kunnen worden. Het is een handig instrument geworden voor beleidsmakers en planners, zonder zaken als landschappelijke eigenheid, landbouw of akkervogelgebieden te hypothekeren.

GOEDGEKNOT

Ondanks de slechte weersomstandigheden namen de knotteams het voorbijseizoen toch alweer 271 bomen onder handen. Wilgen, essen en andere knotbomen werden in een kort kapsel gezet en kunnen er weer een paar jaar tegen. Heb je knotbomen staan die je niet zelf geknot krijgt? Meld ze aan op www.goedgeknot.be. Wij bekijken dan of jouw knotbomen in aanmerking komen om volgend seizoen geknot te worden.

ZAAIEN VOOR AKKEROGELS

Landbouw en natuurbescherming gaan hand in hand bij het akkervogelproject: maar liefst 2600kg zaadmengsel voor akkervogels werd bedeed bij landbouwers die de natuur een warm hart toedragen. Goed voor meer dan 63 hectare (!) in de Vlaamse Ardennen waar akkervogels deze winter voedsel zullen vinden. Met de steun van de Provincie Oost-Vlaanderen.

GROEPSAANKOOP MACHINAAL KNOTTEN VAN BOMEN

Manueel knotten met de kettingzaag botst op haar limieten omdat het zeer tijdsintensief en vaak ook gevaarlijk werk is. Bovendien vormt de verwerking en opkuis van de afgezaagde takken een serieuze uitdaging. Daarom gingen we op zoek naar een manier om het knotten op te schalen naar machinaal beheer met een kraan met velkop. Een velkop is een opzetstuk gemonteerd op de arm van een kraan, dat takken afknipt. De tak wordt daarbij vastgehouden en vervolgens zo op een hoop gelegd dat hij nadien makkelijk in een hakselaar kan getrokken worden. Na het afknippen wordt de stomp van de tak op de boomkruin met de kettingzaag nog netjes bijgewerkt.

In de winters van 2021 en 2022 lieten we op verschillende plaatsen van het werkingsgebied 1150 bomen machinaal knotten. Alle takken werden verhakseld en als biomassa voor warmte-opwekking verkocht. Op die manier kan de kostprijs voor het knotten laag gehouden worden.

We willen dit komend winterseizoen herhalen. Bij enkele gemeentebesturen is daar opnieuw vraag naar. Ook als particulier kan je intekenen op de groepsaankoop. **We doen het niet alleen voor knotbomen, ook houtkanten kunnen afgezet worden.**

HOE WERKT HET?

- Contacteer het regionaal landschap vóór 1 november 2024 met vermelding van het aantal bomen, de locatie en de bereikbaarheid. Je gaat ermee akkoord dat bij de knotwerken een kraan tot bij je bomen rijdt.
- Wij komen je bomen en de locatie bekijken, schatten de bereikbaarheid door een kraan in en maken foto's.
- Alle bomen van één eigenaar nemen we als één lot op. Dat lot wordt beschreven en komt naast andere loten in één groot bestek terecht.
- We vragen prijs bij enkele aannemers. Die krijgen de kans de loten op voorhand met ons op het terrein te bekijken. De aannemers maken prijs voor elk afzonderlijk lot.
- De aannemer die de beste prijs voor het totaal van loten biedt, mag aan de slag. Hij zal onder ons toezicht werken.
- Jij beslist pas bij het zien van de prijs voor je lot(en) of je meedoet. Evenwel zal de groepsaankoop niet doorgaan als er te veel geïnteresseerden alsnog afhaken. Meldt je bomen dus niet aan als je twijfelt. Onze arbeidstijd kost de belastingbetaler ook geld!

- De aannemer zal de werken dan met jou inplannen. Dat zal hij doen als het risico op bodemschade minimaal is. Alle takken en brandhout worden verhakseld en afgevoerd en maken dus deel uit van zijn vergoeding.
- Je zal nadien een factuur krijgen van ons waarbij je enkel de uitvoering van de werken aan RLVA betaalt. Onze dienstverlening zelf is kosteloos.

Info en inschrijven bij jeroen.vanhee@rlva.be
vóór 1 november 2024

Wat?

Jouw bomen geknot met een kraan tegen een scherpe prijs

Waar?

In een van de gemeenten van het werkingsgebied van RLVA (zie lijst op achterzijde)

Hoeveel bomen?

Vanaf 10 knotbomen/locatie die bereikbaar zijn met een rupskraan

Welke bomen?

Knotbomen wiens laatste knot niet vóór 2013 gebeurde, maar ook niet ná 2019

Voor wie?

Gemeentebesturen, andere overheden en particulieren

Wanneer?

In de periode november 2024-maart 2025, afhankelijk van de weersomstandigheden

Wat doe jij?

Zorgen dat het terrein toegankelijk is voor kraan en hakselaar

BOMEN KNOTTEN IN RUIL VOOR BRANDHOUT

Goed Geknot brengt eigenaars van knobomen en houtkanten in contact met vrijwillige knotters. Zij zorgen voor een gratis knobbeurt in ruil voor het brandhout. Het fijnere hout leggen ze op een hoop, die de eigenaar zelf verwerkt.

Als particulier voeg je zelf je te knotten bomen, inclusief foto's ervan, toe op goedgeknot.be. Vanaf het komende knotseizoen zal je als aanvrager een overeenkomst ondertekenen met RLVA. Want soms ontstaan er misverstanden over de wijze van uitvoering en loopt niet alles zoals verwacht. De overeenkomst zal het kader waarbinnen onze vrijwilligers werken, duidelijk maken voor elke partij. Enkel bomen die in of langs weiden staan komen in aanmerking. Onze knotters komen niet in tuinen. Verder werken ze per gemeente in een team. Zo'n team bestaat uit drie tot tien knotters. Eén knotter stuurt het team aan en heeft direct contact met de medewerkers van het regionaal landschap zelf.

De knotters bepalen zelf welke opdrachten ze aanvaarden. Als er niet veilig geknot kan worden of de bomen zijn niet te bereiken met terreinwagen en kar, zullen ze niet tot knotten overgaan.

VOLG EEN KNOTOPLEIDING EN VERVOEG EEN KNOTTEAM!

Vooraleer je als knotter bij een team kan aansluiten of een nieuw team kan oprichten, volg je een opleiding bij het regionaal landschap. Pas dan ben je verzekerd tijdens het knotten en mag je onder onze vleugels opereren.

Dit najaar, in de periode oktober-november, wordt de opleiding opnieuw georganiseerd. De exacte data liggen nog niet vast, wél dat het twee volledige zaterdagen worden. Nieuw is dat enkel mensen worden toegelaten die een bestaand team zullen vervoegen of één nieuw team oprichten voor de gemeenten Denderleeuw, Haaltert en Ninove samen. Wie na de opleiding actief wordt in een team, zal een deel van de kost van zijn opleiding in het voorjaar teruggestort krijgen. De opleiding staat dus niet meer open voor geïnteresseerden die zelfstandig willen (leren) knotten.

Houd onze website en facebookpagina in de gaten: in de tweede helft van september mag je de concrete informatie verwachten.

EEN GROENBLAUWE OASE IN HAALTERT

In juni ging een LEADER-project van start om een onbebouwd gebleven plek in Haaltert-centrum groenblauw in te richten. Het is een gebied van 1,35 ha, deels jong bos, deels weiland en een hondenweide – in eigendom van het gemeente-bestuur. Er lopen twee beekjes door.

Het lokaal bestuur vroeg aan het regionaal landschap om het project mee te begeleiden. We hebben nu exact twee jaar de tijd om een inrichtingsontwerp te maken, vergunningen aan te vragen en de werken uit te voeren.

Eind juni mochten we veertien geïnteresseerde burgers verwachten voor een workshop in het gemeentehuis. We verkenden het gebied en gingen nadien in drie groepen aan de slag om een eerste wensbeeld te maken.

Verrassend genoeg kwam daar unaniem naar voren dat het avontuurlijke speelmogelijkheden voor kinderen moet bevatten. Voor de hondenweide zou er op de site best een nieuwe, geschiktere plek gezocht worden.

In het kader van een betere waterhuishouding in het centrum zal er ook een landschappelijk geïntegreerd waterbufferbekken komen op de beekjes die het gebied doorstromen.

Daarin zal regenwater worden gecapteerd dat zal afgeleid worden vanaf de Hoogstraat. Tot slot zal ook een stuk van het nieuwe fietspad aangelegd worden dat zal lopen vanaf de huidige hondenweide tot op Molenveld.

Op dit moment wachten we op berekeningen voor het bufferbekken. Daarna kunnen we een eerste ontwerp van inrichting maken en terug voorleggen aan onze groep burgers. Dat zal vermoedelijk pas eind oktober kunnen gebeuren.

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandontwikkeling
Europa investeert
in zijn platteland

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

provincie
Oost-Vlaanderen

21 SEPTEMBER: WANDELING IN EEN HISTORISCHE BOOMGAARD IN MAARKEDAL

Ontdek en proef oude fruitrassen in de boomgaard van 'Hof te Fienes'. (zie p.9)

29 SEPTEMBER: T(R)EATIME IN ZOTTEGEM

Trees, tea en een kasteeldomein! (zie p.9)

19 & 20 OKTOBER: DAG VAN DE TRAGE WEG

Ontdek alle activiteiten op www.dagvandetrage-weg.be.

2 NOVEMBER:

LAATSTE BESTELDAG BOOMPLANTACTIE

Streek eigen groen bestellen kan nog tot 2 november via www.rlva.be.

19 OKTOBER: LICHTJES & LINDES IN SINT-LIEVENS-HOUTEM

Geniet van spannende verhalen op de kouter van Bavegem. (zie p.9)

27 OKTOBER:

STILLE OOGST IN GERAARDSBERGEN

Zorg mee voor nakomelingen van een stokoude eik. (zie p.9)

27 OKTOBER: GIDSEN VOOR GIDSEN :

GIDSEN VOOR GEZINNEN MET KINDEREN

Een activiteit op maat van natuurgidsen. Meer op www.rlva.be/agenda.

30 NOVEMBER: AFHALEN PLANTGOED

BOOMPLANTACTIE

Wie een bestelling plaatste bij de boomplantactie kan die vandaag oppikken.

14 DECEMBER: GIDSEN VOOR GIDSEN:

NATUUR IN BEBOUWDE CONTEXT

Een activiteit op maat van natuurgidsen. Meer op www.rlva.be/agenda

Meer activiteiten rond natuur en milieu in de Vlaamse Ardennen vind je op www.uitinvlaanderen.be.

COLOFON

Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen vzw
Veemarkt 27, 9600 Ronse
T 055 207265 - F 055 206187
INFO@RLVA.BE - WWW.RLVA.BE

Foto's: Vilda Jeroen Mentens (cover, p11 landschap), Vilda Yves Adams (p1 knuppelpad, p2, p12 geelgors, p12 vleermuis, p17 wilgen, p20), Vilda Lars Soerincx (p3 eik), Flickr Lisa Clarke (p3 appel), Vilda Rollin Verlinde (p6 haagbeuk, Vilda Stijn Smits (p19), p9 borgwal, p12 orchis), Flickr Worchester community (p3 planten), lokaal bestuur Haaltert (p 18 kaart), overige foto's: RLVA

rekeningnummer: BE23 0012 2912 5291

V.U.: Koen Roman

Oplage: 3000 ex.

L **VLAAMSE ARDENNEN**
 REGIONAAL LANDSCHAP

WWW.RLVA.BE

Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen is 1 van de 16 Regionale Landschappen in Vlaanderen: www.regionalelandschappen.be

Regionaal landschap Vlaamse Ardennen werkt met subsidies van de Provincie Oost-Vlaanderen, Europa, de gemeenten Brakel, Denderleeuw, Erpe-Mere, Gavere, Geraardsbergen, Haaltert, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruisem, Lierde, Maarkedal, Ninove, Oosterzele, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zottegem en Zwalm.

